

עפ"ג 9845/05/19 - נ"א נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 9845-05-19

לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופטת שירלי רנר
כב' השופטת חגית מאק-קלמנוביץ

המערער

נ"א
ע"י ב"כ עו"ד דותן דניאלי

נגד
המשיבה

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' ס' הנשיא, השופט ירון מינטקביץ) מיום 28.3.19
בת"פ 60989-03-17.

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות ותקיפת שוטר. המערער נדון למאסר בפועל למשך 3 חודשים ויום ושני מאסרים מותנים למשך 4 חודשים כל אחד. הערעור מופנה כנגד חומרת עונש המאסר בפועל וכנגד המאסר המותנה בגין עבירת אלימות מסוג עוון או הפרעה לשוטר.

2. ואלה המעשים: ביום 22.3.17 בשעה 03:00 לערך, בילה המתלון עם חבריו בבר בשוק מחנה יהודה בירושלים. המערער שהה במקום עם שני אחרים (נאשמים 2-3) והיה שתוי. שלושת נאשמים ניסו לקחת משולחנם של המתלון וחבריו קופסת סיגריות ומשקאות אלכוהוליים ללא רשות. המתלון וחבריו מנעו זאת מהנאשמים וניסו להרחיקם מהמקום. כעבור מספר דקות חזר המערער למקום וקילל את המתלון. המתלון הניח ידו על כתפו של המערער וביקש ממנו להרגע ולעזוב אותו. נאשם 2 תקף את המתלון במכת אגרוף, המערער ולאחר מכן נאשם 3 הצטרפו והכו את המתלון יחדיו. בין הנאשמים לבין שוטרים שנקראו למקום התפתח מאבק, במהלכו תקפו נאשמים 2-3 את השוטרים, והמערער בעט פעמיים ברגלו באחד השוטרים לאחר שהלה הופל ארצה. המערער קילל ואף איים עליהם לאחר שנעצר והובא לתחנת המשטרה ביחד עם הנאשמים האחרים.

טענות הצדדים

3. ב"כ המערער טוען כי העונש שהוטל על המערער אינו מידתי בנסיבות הענין ומחמיר מאוד באופן המצדיק את קבלת הערעור והטלת של"צ או הסתפקות במאסר מותנה. לחלופין, נטען כי יש לקצר את עונש המאסר בפועל ולהסתפק בתקופת מעצרו של המערער בתיק זה למשך 22 ימים. נטען כי עונש המאסר הכולל שהוטל עליו עומד למעשה על 11 חודשי מאסר ויום, מתוכם שלושה בפועל. עונש המאסר המותנה בגין עבירת אלימות מסוג עוון מחמיר בחודש נוסף מזה שנגזר על יתר הנאשמים (3 חודשים לכל אחד). כמו כן, עונש המאסר המותנה שהוטל על המערער בגין עבירה של הפרעה לשוטר אינו מוצדק שכן המערער לא הורשע בעבירה זו.

הסנגור טוען עוד כי נוכח נסיבותיו האישיות של המערער, חלקו בביצוע העבירה, משך התקופה הארוכה בה שהה במעצר בתנאים מגבילים, היעדר עבר פלילי, גילו הצעיר של המערער, מאמציו להשתקם והעובדה כי לא ביצע עבירות נוספות מאז האירוע, ובשים לב למגבלותיו הנפשיות והשכליות - יש להימנע כליל מהשתתפות עונש של מאסר בפועל. נטען עוד כי שגה בית משפט קמא משהטיל עונש מאסר לריצוי בפועל על המערער אך משום שנמצא כי אינו כשיר לריצוי עבודות שירות בשל מצבו הנפשי והקוגניטיבי. המערער הינו אדם צעיר, ללא הרשעות קודמות, שהודה במיוחס לו וקיבל אחריות למעשיו. הוא בן למשפחה חרדית ונסיבותיו האישיות קשות ביותר. חרף זאת, הוא התגייס לצה"ל כחייל בודד והשלים שירות צבאי. עפ"י חו"ד פסיכיאטרית של פרופ' גינת, שהמשיבה לא חלקה עליה, המערער סובל מפוסט טראומה עקב אירוע תקיפה לו היה קורבן ויש לו רמת משכל נמוכה. תסקירי שירות המבחן השונים מבטאים אף הם רמת תפקוד נמוכה. הממונה על עבודות השירות מצא כי המערער בלתי כשיר לביצוע עבודות שירות בשל מוגבלותו. בנסיבות אלה אין הצדקה לשלוח אותו למאסר בפועל. עוד נטען כי מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשע המערער יכול להתחיל ממאסר על תנאי ושל"צ נרחב. לפיכך, ככל שידחה הערעור לענין הטלת של"צ ומאסר מותנה, יש להסתפק בתקופת מעצרו של המערער בתיק דנן. לחלופין, נטען כי יש לחרוג ממתחם הענישה שקבע בית משפט קמא וזאת משיקולי צדק.

4. ב"כ המשיבה ביקשה לדחות הערעור שכן גזר הדין סביר ומאוזן ואין מקום להתערבות ערכאת הערעור. המערער היה מי שיזם את האירוע, גם אם לא באופן פיזי, חלקו הובא בחשבון לעומת המעורבים האחרים וצוין בגזר הדין שחלקו נופל משל האחרים וגם המדינה הביאה זאת בחשבון בטיעוניה, דהיינו, כל השיקולים הובאו בחשבון ובאה הפניה להחלטות שעסקו בתקיפת שוטרים בנסיבות דומות והענישה היא ענישה של מאסר בפועל. לגבי הטענה כיצד להתנהל עם נאשם שלא נמצא כשיר, מסיבות שלא תלויות בו, לבצע עבודות שירות, הפסיקה קובעת כי במקרה כזה לא מחויבים שלא לשלוח למאסר בפועל, בית משפט קמא התייחס לכך בגזר דינו, שיקול זה הובא בחשבון והוטל עליו עונש מאסר קצר יותר. ברגע שהמערער הציג חוות דעת פסיכיאטרית לפיה אינו יכול לבצע עבודות שירות, ידי הממונה כבולות.

ב"כ המערער הפנה לכך שבטרם הובאה חוות דעת מטעם המערער, הממונה על עבודות השירות כבר קבע שהמערער אינו כשיר לעבודות שירות. על הממונה היה להתאמץ ולמצוא מקום כשיר. בנסיבות, ניתן להקל בעונשו, המערער יכול לבצע של"צ, ויש להתאים הענישה למצבו.

תסקיר שירות המבחן, חוות דעת הממונה על עבודות השירות וחו"ד פסיכיאטרית מטעם המערער

5. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הינו יליד 1992, רווק, ללא הרשעות קודמות, בן למשפחה חרדית המתקיימת בדוחק כלכלי רב. מאז גיל 15 חלה התדרדרות בתפקודו, הוא נשר ממערכת החינוך, היה דר רחוב ועבד בעבודות מזדמנות. המערער התגייס לצבא בגיל 19.5 כחייל בודד וסיים שירות צבאי מלא. פורטו טראומות שעבר המערער בצעירותו. הוא שולב בהוסטל טיפולי, אך לאחר שהתקשה לעמוד במסגרת זו הוחלט על סיום ההליך הטיפולי. לאחר מכן דווח על התדרדרות נוספת לאחר שהמערער הוצא מדירת מעבר בה שולב, לאחר שלא עמד בכללי המקום. כמו כן, הוא לא סיים את הסדנה הטיפולית בה שולב. המערער התקשה לקבל אחריות מלאה לביצוע העבירות, הביע חרטה אך אחז בגישה מצמצמת וקורבנית. שירות המבחן התרשם כי המערער מתקשה להתחייב להליך טיפולי ארוך טווח וזקוק למסגרת בעלת גבולות ברורים, ולפיכך, נמנע מהמלצה על צו של"צ וצו מבחן והמליץ על ענישה לתקופה קצרה בדרך של עבודות שירות. המערער הופנה לממונה על עבודות השירות אך לא נמצא מתאים משום שלא הציג אישור פסיכיאטרי כי הוא כשיר לעבוד. למערער ניתנו ארכות רבות, המצטברות לכדי יותר מחצי שנה, להציג אישור רפואי, אך ללא הועיל. בסופו של דבר, המערער הגיש חוות דעת פסיכיאטרית, ממנה עלה כי אינו כשיר לבצע עבודות שירות, הוא מטופל תרופתית ורמת תפקודו הכללי נמוכה, תוך שעורך חוות הדעת העריך כי הטלת עונש מאסר בפועל תביא להתדרדרות נוספת במצבו הנפשי של המערער.

דין

6. כלל הוא, כי ערכאת הערעור אינה גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר הדין של הערכאה הדיונית, והתערבותה בעונשים שנגזרו שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם נפלה טעות מהותית, או כאשר העונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה.

7. לזכות המערער עומדת הודאתו במיוחס לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, הבעת חרטה, האחריות שלקח על המעשים, גילו הצעיר והעדר הרשעות קודמות. כמו כן, יש להביא במכלול השיקולים לקולה את נסיבותיו האישיות של המערער. מנגד, בצד הודאתו, המערער התקשה לקבל אחריות מלאה על ביצוע העבירות בפני שירות המבחן. העבירות שביצע המערער הינן חמורות. הן בוצעו בצוותא, במהלך אירוע מתגלגל, בו יכול היה המערער לחדול ממעשיו בכל רגע נתון, וכל זאת על רקע שימוש באלכוהול. אלימות במקומות בילוי ראויה לכל גינוי אפשרי. יפים לענייננו הדברים שנאמרו בע"פ 1132/07 **מקון נ' מדינת ישראל** (2007), כדלקמן: **"למרבה הצער, עבירות אלימות במועדונים, בהן מעורבים צעירים, ולא פעם צעירים ללא עבר פלילי, הפכו למעשה של יום ביומו, בתי המשפט מצווים לתרום את תרומתם לעקירת נגע האלימות בדרך של ענישה מרתיעה"** (פסקה 5 לפסק הדין). בנסיבות דנן, אין מנוס מהטלת עונש מוחשי ומרתיע בדרך של מאסר בפועל. בית משפט קמא לא השתכנע כי הטלת מאסר בפועל תביא להחרפת מצבו הנפשי של המערער, כפי שסבר הפסיכיאטר שערך את חוות הדעת מטעם המערער. ואכן, מעין בחוות הדעת ובתסקירי שירות המבחן עולה כי אין מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא בענין זה. באשר לאי כשירות המערער לביצוע עבודות שירות, הכלל הוא כי אי כשירות נאשם לביצוע עבודות שירות, לכשעצמה, אינה מחייבת הימנעות מהטלת מאסר בפועל.

לפיכך, הערעור נדחה.

המערער יתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 12/3/20 עד השעה 10:00 בבית המעצר ניצן.

עמוד 3

ניתן היום, י"ז שבט תש"פ, 12 פברואר 2020, במעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ המשיבה.

חגית מאק-קלמנוביץ, שופטת

שירלי רנר, שופטת

רפי כרמל, שופט, אב"ד